

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.п.н. Веселин Желязков Маргаритов

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
'доктор'

в професионално направление 7.6. Спорт,
научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и
спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)

Автор: Ивица Чакъров

**Тема: „Методика за подготовка на 14 – 15 годишни футболисти в Р.
Македония“**

Научен ръководител: доц. д-р Юри Николов

Представеният за рецензиране дисертационен труд на тема **„Методика за подготовка на 14 – 15 годишни футболисти в Р. Македония“** за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в професионално направление 7.6. Спорт, научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура). Автор на дисертационния труд е Ивица Чакъров, редовен докторант към катедра „Футбол и тенис“ на Национална спортна академия „Васил Левски“, с научен ръководител доц. д-р Юри Николов от Национална спортна академия „Васил Левски“.

Дисертационният труд съдържа 157 машинописни страници, 53 таблици, 52 фигури и библиографска справка от 105 източника, от които 52 на кирилица, 40 на английски и немски език и 13 от интернет.

Дисертационният труд е изработен във връзка с, все по-често привличащи вниманието на специалистите, проблеми на спортната подготовка на 14 – 15 годишните футболисти. Този факт създава интерес и придава актуалност на избраната докторантска тема.

Докторантът ни предлага широкомащабно, комплексно проучване на методика за подготовка на 14 – 15 годишни футболисти в Република Македония, която може да бъде приложима навсякъде на Балканския полуостров.

Глава първа от разработката е с обем 68 страници, в нея авторът изследва състоянието на проблема според литературните данни за него. Прави впечатление, че авторът изследва задълбочено възрастовите особености на младите спортисти като обръща внимание и по-точно на биологическата и календарната им възраст, както и на сензитивните периоди на възрастово развитие. Правейки този анализ докторантът преминава към изследване на генетическата обословеност на двигателните способности, които кореспондират пряко с уменията на всеки спортист и са базова предпоставка за неговото развитие и усъвършенстване. В тази част авторът разглежда кондиционните и координационните способности на юношите опирайки се на изводи направени от наши и чужди спортни специалисти и автори. В глава първа от разработката е отредено място и за физическото, техническото, тактическото и умственото обучение на спортистите в тази специфична възрастова група, т.е. докторантът по един добър начин дефинира и обосновава взаимовръзката между отделните видове обучение, които присъстват в подготовката на всеки спортист. Всички тези изводи за обучението са съотнесени към етапите на самото обучение, съобразно човешкото развитие.

След като извежда фундаментални изводи за своята разработка, докторантът формулира своята работна хипотеза. Прави впечатление, че тя е изведена в един добър стил, конкретно, ясно и в строга последователност. Авторът акцентира върху приоритетното значение на възрастта за развитието на спортистите и техните резултати и постижения в бъдеще. Отчита се и се обосновава необходимостта за повишаване на натоварването в спортно-тренировъчния процес, което създава необходимата предпоставка за изграждане на програма за подготовка на футболисти съставена от специфични упражнения и кондиционни игри.

Като цяло давам една висока оценка на първа глава от разработката.

В *глава втора* от разработката целта, задачите, методиката и организацията на изследването са правилно определени. Целта на изследването е правилно декомпозирана в задачите на изследването. Предложената методика успешно решава целта и задачите, които докторантът си поставя. Подборът на методи, специализирани средства и тестове са адекватно разработени с оглед характера на експерименталното проучване. Прилагането на голяма част от тях изисква компетентност и специална подготовка, каквато явно авторът притежава.

Организацията на изследването е изложена последователно в четирите ѝ етапа, а методите, които са използвани са подробно описани и онагледени с подходящи за целта таблици. Посочени са акцентите в програмата и как тя благоприятства развитието на физическите качества на спортистите. Направено е задълбочено планиране и периодизиране на тренировъчното натоварване по макро и мезоцикли. Приложени са таблици, които коректно описват фазите и целите на тренировката.

Ярко проличава способността на докторанта и неговата квалифицираност и ерудиция, чрез които интерпретира на професионално ниво резултатите от изследването. Много находчиво той разкрива основните средства и методи и определя точното място на работата за всяко едно от физическите качества в тренировъчните занимания по футбол.

В анализа на резултатите, които са изложени в *глава трета* последователно намира отговор поставената цел и задачи на дисертационния труд. Като особен научен резултат от проведеното изследване е аргументираното използване на вариационния анализ и спортно-педагогическото тестиране с подрастващи 14 годишни футболисти. Силно впечатление правят заключенията базирани на изложените резултати на таблица 33, където авторът засяга проблеми свързани с качеството бързина изследвани посредством спринт на 20м и настъпилите промени. Изчислените коефициенти на вариация на променливите – спринт 20м, спринт 140 м, както и на совалковото бягане, ни дават основание са смятаме, че извадката използвана от докторанта е силно хомогенна. Футболистите имат сходно ниво, което е добра предпоставка за обективни резултати. Показаните резултати на таблица 33 и 34 сочат обективността на извършното изследване от страна на докторанта Ивица Чакъров.

Интерес за спортно-педагогическата наука представлява изследването на коефициента на асиметрия, много добре илюстрирано на фигури 18, 19 и 20. Получените резултати показват, че разпределението на показаните промени е нормално.

С положителен знак в дисертационния труд отбелязвам и извършения корелационен анализ между отделните компоненти за структуриране на учебно-тренировъчния процес по футбол. Това е направено по един добър

начин на таблица 43. Изчислените емперични стойности на коефициентите на корелация показват значителна зависимост между резултатите от последените тестове.

Не с по-малко значение са получените резултати и в останалите таблици – 45 и 47.

Като цяло мога да обобща за тази трета част, че е извършен един задълбочен анализ с цел подобряване методиката за подготовка на 14 –15 годишни футболисти в Република Македония.

В дисертационния труд изводите произтичат логично от анализа на получените резултати. Трудът не е лишен от някои слабости най-вече от технически характер. Допуснати са технически грешки, някои от представените в литературната справка автори отсъстват от текста и други.

Независимо от тези критични бележки дисертационният труд представлява завършен научен труд, който има следните оригинални приноси:

1. Научно обоснована е системата за подобряване ефективността на методиката за подготовка на 14 – 15 годишни футболисти от Република Македония.
2. Създадена е обективна система за изследване на основни физически и технически параметри при занимаващи се с играта футбол.
3. Разкрити са корелационни зависимости, които са добра база за моделиране на учебно-тренировъния процес по футбол.
4. Резултатите от проведените изследвания разкриват широки възможности за подобряване на методиката за подготовка на 14 – 15 годишни футболисти в Република Македония.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на Ивица Чакъров по професионално направление 7.6. Спорт, научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебна физкултура).

31.03.2017 г.

Пловдив

Рецензент:

.....
(проф.д.п.н. В. Маргаритов)

